

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

HERRIE IN DE KLAS

Toneelstuk in drie bedrijven voor kinderen en jonge mensen

door

Onoré de Vijlder

1880

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2016
Nr. 2025

PERSONAGES

De groteren

Herry - Troubadour
Directrice - Heks
Inspecteur - Koning Kobus
Prunella - Prinses Rachitis

Deze vier dubbelrollen zijn te spelen door volwassenen of door jongeren vanaf ongeveer 16 jaar.

De klas

Rokko - leerling
Mirka - leerling
Kicker - leerling
Dummie - leerling
Lipke - leerling, Drompel, raaf, ridder, eventueel Snoepjesstruik.
Chico - leerling, Drompel, raaf, ridder, eventueel Snoepjesstruik.
Minimum twee andere leerlingen, die ook meespelen als Drompel, raaf, ridder, eventueel Snoepjesstruik.

De leerlingen kunnen tot ongeveer 15 jaar oud zijn, zowel mannelijk als vrouwelijk.

Mogelijkheid tot figuratie als men nog meer leerlingen laat meespelen, die ook Drompel, raaf, ridder, eventueel Snoepjesstruik kunnen zijn.

DECOR

Het decor wordt opgebouwd door middel van zetstukken, uitgebeeld door acteurs en figuratie, aangegeven door belichting en geluid.

E E R S T E B E D R I J F

(Het podiumdoek is geopend. Het podium is helemaal leeg. Heel langzaam horen we het lawaai van een speelplaats die stilaan gevuld raakt. Dan belt het. Het lawaai verstomt, en daar stormen de leerlingen de klas binnen.

Mirka neemt een grote wekker of chronometer, frutselt er wat aan en doet teken naar de andere leerlingen: '2' (= de twee minuten die Herry dadelijk krijgt om hen te zoeken.) Alle leerlingen verbergen zich op de meest mogelijke en onmogelijke plaatsen. Dit gebeurt in een lawaaierige drukte, die stilvalt als ze allen uit het zicht verdwenen zijn en we niks meer horen dan het getik van de wekker of chronometer. Dan komt Herry de klas binnen. Hij gaat naar de wekker kijken en zegt:)

HERRY : Twee minuten. Twee minuten? Drie minuten hadden we afgesproken! Valsspelers! Vooruit dan maar.

(Terwijl hij het volgende debiteert, gaat hij op zoek naar leerlingen die hij één voor één vindt, bij naam noemt - tussen zijn hele monoloog door - en 'dood-schiet'. Elke getroffen leerling neemt zijn eigen stoel of bank en eventueel een ander zetstuk (landkaart, plant, kastje..) zodat het podium stilaan gevuld raakt. Ondertussen zoekt Herry koortsachtig verder, steeds verder ratelend, heel vlug maar wel verstaanbaar.)

HERRY : Geschiedenis: de middeleeuwen. In de middeleeuwen woonde een koning met zijn hele gevolg - zijn lakeien, zijn prinsen en zijn prinsessen - in een burcht of een paleis. Zijn land werd bevolkt door onderdanen, die

hem trouw dienden, tenminste, als hij zijn vorstelijke plichten tegenover hen als een goede vader uitvoerde. De berichten over wat er ergens anders gebeurde, werden van de ene streek naar de andere gebracht door troubadours of minnestrelen, die verhalen vertelden of liederen zongen over wat ze hadden meegemaakt of hadden gehoord. Er waren uitgestrekte wouden en enorme moerassen die niemand ooit had betreden, maar waarover vaak de wildste en de gruwelijkste verhalen werden verteld. Wat de gewone man niet kon verklaren werd meestal aan tovenaars of heksen toegeschreven. Dat waren mensen die helemaal alleen op een afgelegen plaats woonden, waar men liefst niet te dicht bij kwam.

(Als voorlaatste vind Herry Rokko, die naar de wekker gaat en roept:)

ROKKO : Tien, negen, acht...

(De andere leerlingen tellen mee af en net voor ze aan het einde zijn vindt Herry ook Kicker, wiens naam hij roept en die hij 'doodschiet'. Hierna gaat de wekker af.)

HERRY : Gewonnen!

(Reactie van teleurstelling vanwege de leerlingen.)

HERRY : Tegen morgen leren jullie de les over de middeleeuwen! *(protest)* Ik hoop dat jullie alles begrepen hebben? *(Gemor van de leerlingen.)* Dan gaan we nu verder. *(gemor van de leerlingen.)* Wat zullen we gaan doen? *(geen antwoord)* We kunnen bijvoorbeeld... rekenen?

(Algemene afkeuring van iedereen, vooral van:)

KICKER : Rekenen? Baah!

HERRY : Rekenen doen we deze namiddag.

KICKER : Baaaaah!!

HERRY : Jij niet, Kicker?

KICKER : Neeeeee!

HERRY : Goed, dan hoef jij niet mee te doen!

(Kicker glundert, iedereen is verontwaardigd.)

HERRY : Deze namiddag leren we in de rekenles over de breuken.

(Dat vinden de leerlingen - behalve Kicker dan - maar niks.)

HERRY : We gaan eens kijken hoe we een taart in... *(Telt de leerlingen, zonder Kicker)* zeven plus één *(Hijzelf)* gelijke stukken kunnen verdelen, en als dat gebeurd is, eten we alles op. O.K.?

(Algemene instemming van iedereen, behalve van Kicker)

Wat doen we nu?

CHICO : Aardrijkskunde!

HERRY : Aardrijkskunde is voor morgen: morgen wordt de klas ons schip, en dan maken we met zijn allen een reis rond de wereld! *(Algemene vreugde en hilariteit.)* Kom gasten, wat doen we nu?

LIPKE : Turnen!

ROKKO : Daar is het nog veel te vroeg voor! *(Hij mimeert een paar turnoefeningen met onduidelijke geluiden erbij, als protesteerde zijn onvoorbereide lichaam.)* Krak! Boing! Pfwiet! Ping! *(Bij de laatste beweging buigt hij naar voor. Eén van de leerlingen scheurt met veel*

lawaai een blad papier en Rokko controleert de naden van zijn broek.)

HERRY : Turnen lijkt me wel een goed idee, als je tenminste over de gepaste kledij beschikt! (*kwade blik naar Rokko.*)

ROKKO : Ik zei toch dat het nog veel te vroeg was! Je had me maar een andere broek moeten laten aantrekken.

MIRKA : (*plagerig*) Dan moet je maar een rokje dragen, Rokko!

HERRY : We gaan turnen: opwarmingsoefeningen, komaan!

(Herry voert ritmische bewegingen uit, die de leerlingen volgen en min of meer imiteren. Het wordt een mobiel spreekkoor waarin de klas zichzelf aan het publiek voorstelt.)

HERRY : Mijn naam is Herry.

ALLEN : Zijn naam is Herry.

HERRY : De leraar van de klas

ALLEN : Van mij van hem van haar

HERRY : Al wat die gasten kennen

ALLEN : En dat is niet zo weinig

HERRY : Dat leerden ze van mij!

(De leerlingen stoppen: hiermee gaan ze niet akkoord. Maar Herry doet onverstoort verder.)

HERRY : De school is vaak vervelend

Komaan... De school is vaak vervelend

ALLEN : De school is vaak vervelend

HERRY : Maar niet in deze klas

ALLEN : Nee niet in deze klas

HERRY : We leren heel wat zaken

allen : We leren heel wat zaken

HERRY : En maken heel wat pret

ALLEN : Retteteketeketet!

HERRY : En wie dat niet zo leuk vindt
 ALLEN : Al wie dat niet zo leuk vindt
 HERRY : Die tonen wij de deur
 ALLEN : Want da's een ouwe zeur!
 HERRY : Mijn naam is Herry
 ALLEN : Zijn naam is Herry
 HERRY : En dit hier is mijn klas
 ALLEN : Ja wij zijn Herry's klas!

(Ze maken er een rondedans van, waarbij het turnen als een heel creatieve en overrompelende bezigheid dient te worden beschouwd.)

HERRY : La toemba toemba toemba
 ALLEN : La toemba toemba toemba
 HERRY : Olé o canada
 ALLEN : Olé o canada
 HERRY : Ni tsjakka tsjakka tsjakka
 ALLEN : Ni tsjakka tsjakka tsjakka
 HERRY : Pistachobanana
 ALLEN : Pistachobanana

(En dergelijke uitlatingen meer, tot de deur wordt geopend en de directrice verschijnt. Ze kijkt heel streng. De leerlingen vallen stil en nemen hun plaatsen weer in. Herry merkt niets, doet vol overgave verder, tot hij oog in oog komt te staan met de directrice. Ze zegt niets, maar bekijkt hem koud tot hij er ongemakkelijk van wordt.)

HERRY : Dag mevrouw de directrice.
 DIRECTRICE : Een beetje stiller graag, meneer Herry.
 HERRY : Ja, mevrouw de directrice.
 DIRECTRICE : Dank u, meneer Herry.
 HERRY : Tot uw dienst, mevrouw de directrice.
 DIRECTRICE : Dag meneer Herry.

HERRY : Dag mevrouw de directrice.

(De directrice gaat waardig af.)

HERRY : *(Met blik naar de deur)* Noteer in jullie agenda: dierkunde: het serpent. *(Onderdrukt gegiechel van de klas.)* En nu iets helemaal anders: wetenschappen! Fysica, scheikunde, quantummechanica en andere moeilijke woorden waar we geen snars van begrijpen. Tot deze dag. *(De sfeer wordt geheimzinnig. Herry haalt pipetjes, kolven, glazen bakken, buizen, darmen en ander aanschouwelijk wetenschappelijk materiaal tevoorschijn, dat hij voor zijn experiment nodig heeft.)* Tot deze dag. Want vandaag wordt voor u het geheim van het leven ontsluitend! De oorsprong van het heelal blootgelegd! Het mysterie der alchimisten eindelijk prijsgegeven! Ik hoop dat jullie er klaar voor zijn, want wij betreden nu het rijk van de eeuwige kennis! Nostradamus, Paracelsus, grote magirs: allen gingen zij op zoek naar de steen der wijzen, de steen waarmee elk metaal in goud kon worden veranderd. Kruiden, vloeistoffen, mythische voorwerpen: dat alles gebruikten zij in hun speurtocht naar de geheimen van de natuur. *(Ondertussen voert hij allerlei ingewikkelde verrichtingen met zijn materialen uit, en de stoffen beginnen te borrelen, te gisten, te roken. De klas lijkt veranderd in een middeleeuwse kerker.)* Maar steeds ontbrak er wel een of ander element, waardoor hun pogingen vruchteloos bleven. Maar nu... op de drempel van de eenentwintigste eeuw, op deze plaats, onder mijn handen, voor jullie ogen, zal de steen der wijzen uit deze vloeistof tevoorschijn komen. Mijn uitvoerige studie van de geschriften der denkers zal vandaag de wereld doen opschrikken. En de wetenschap zal niet langer zijn, wat zij geweest is.

Mensheid, zijt gij klaar? (*Geen antwoord, alleen geborrel en gepruttel.*) **Mensheid, zijt gij klaar???**

ALLEN : (*weinig enthousiast*) Jaaa...

HERRY : Ziedaar

(*Er volgt een geweldige ontploffing, lawaai, geflikker met lichten, rook, hoestbuien. Daar bovenuit de stem van Herry.*)

HERRY : Mislukt! Mislukt!

(*De deur gaat weer open, daar verschijnt hoestend de directrice, gevolgd door de inspecteur.*)

DIRECTRICE : (*probeert haar kalmte te bewaren*) Wat betekend dit? Meneer Herry, wat betekent dit?

HERRY : Niets mevrouw de directrice. Het was een wetenschappelijk experiment! U kan het in het leerboek vinden. (*Hij geeft haar een boek*) Bladzijde zevenentwintig, kijkt u maar!

DIRECTRICE : (*Bladert in het boek*) Maar hier staat niets in over een ontploffing!

HERRY : Dat zullen ze vergeten zijn, denk ik.

INSPECTEUR : Dit is dus de leraar met de weinig gebruikelijke methodes?

DIRECTRICE : (*kijkt rond*) Hebt u daar nog een ander bewijs voor nodig, misschien?

INSPECTEUR : Meneer Herry. Als inspecteur van de scholen, is het mijn plicht u erop te wijzen, dat uw manier van lesgeven niet door de beugel kan. U werkt niet volgens het boekje, al beweert u misschien van wel.

DIRECTRICE : (*geeft hem zijn boek terug*) Alstublieft.

HERRY : Maar mijn leerlingen zijn heel slim! Ze weten héél veel! Ondervraagt u ze maar!

INSPECTEUR : (*Kucht, kijkt naar de directrice, besluit hem dan toch nog een kans te geven - richt zich tot de*

leerlingen.) Goed, even kijken. Hoeveel hoeken heeft een driehoek?

ROKKO : Drie!

(Inspecteur kijkt naar de directrice om te controleren of het juist is. Die tekent vlug een driehoek in de lucht, telt de hoeken na, knikt kort.)

INSPECTEUR : Waar staat de toren van Pisa?

KICKER : In Pisa!

(De inspecteur kijkt naar de directrice, die neemt een boek, zoekt vlug het antwoord, knikt kort.)

INSPECTEUR : Wie was de opvolger van Lodewijk de Dertiende?

MIRKA : Lodewijk de Veertiende!

(De inspecteur kijkt naar de directrice, maar die weet het deze keer ook niet.)

INSPECTEUR : Euh... ongeldige vraag. Laatste opgave. Een hele moeilijke nu. Wat is de vierkantswortel van 1705?

DUMMIE : 41 komma 29.

(De inspecteur is verrast, kijkt naar de directrice. Die haalt een rekenmachientje boven, telt na, is heel verwonderd dat het juist is.)

INSPECTEUR : Goed. Ik geef u nog één kans. Maar ik hou u in de gaten, en bij een volgende klacht, vliegt u buiten. Hebt u dat verstaan? *(De leerlingen tonen hun afkeuring, Herry heeft het verstaan.)* Dan kunnen we nu gaan. *(Hij verdwijnt met de directrice, die Herry triomfantelijk aankijkt.)*

HERRY : Noteer in jullie agenda: menselijke ondeugden: de domheid.

KICKER : Maar wij willen helemaal niet dat je buitenvliegt, Herry.

HERRY : Maak je maar geen zorgen: ik ook niet. Geen wetenschappen dus. O.K. volgende les: technologische opvoeding. (*Dat kennen de leerlingen niet.*) Nog nooit over gehoord?

ALLEN : Nee!

HERRY : Technologische opvoeding is gewoon een geleerd woord voor: knutselen! (*Leerlingen reageren blij. Herry gaat tot bij de deur.*) Nietwaar mevrouw de directrice? Geen antwoord: zwijgen is toestemmen! En in de les technologische opvoeding van vandaag bouwen wij samen een machine waarmee we door de tijd kunnen reizen! (*Algehele verbazing.*) Niet echt natuurlijk, maar je moet je verbeelding gebruiken! Wat hebben we nodig voor een tijdmachine? Iemand een idee?

KICKER : Een capsule!

HERRY : Een wat?

KICKER : Een capsule... een soort koker waar je instapt, en die je dan door de tijd vervoert.

HERRY : Een kast dus. Een grote kast. Kicker en Rokko: breng die kast naar het midden.

(Kicker en Rokko sleuren een grote kast naar het midden.)

HERRY : En verder?

MIRKA : Een datum aanwijzer.

HERRY : Mirka, jij zorgt voor de datumaanwijzer.

MIRKA : (*kijkt rond*) Is een barometer ook goed?

HERRY : Een barometer is prima.

CHICO : Een controle hendel.

HERRY : Een controle hendel, natuurlijk, dat ik daar zélf nog niet aan gedacht heb. Chico, ga het stuur van je fiets vijzen. (*Chico haalt zijn stuur.*) En dan moeten we ook iets hebben waar we onze energie vandaan halen.

DUMMIE : Een krachtbron.

HERRY : Precies! Een krachtbron. Dummie: jij haalt een krachtbron.

DUMMIE : Waar vind ik een krachtbron, ik weet niet eens hoe dat eruit ziet!

HERRY : Begin maar al met een verlengsnoer!

DUMMIE : Zeg dat dan!

LIPKE : En een motor!

HERRY : Een motor. Lipke: een motor!

LIPKE : Een motor?

HERRY : Iets dat lawaai maakt, zoek maar iets. Komaan jongens, we maken er iets speciaals van!

(De kast staat in het midden. De barometer wordt bevestigd, net als het fietsstuur. Sommige leerlingen zorgen voor wat verf. Lipke hangt een grote bel aan een zijwand, bovenop de kast komt de alarmsirene van de brandbeveiliging, en het verlengsnoer van Dummie tenslotte - een draad met lampjes eraan - wordt als een kroon over de kast gedrapeerd.)

HERRY : Dames en heren - ik stel u voor : Professor Herry's superdeluxe Tijdstransporteur. *(Hij neemt de stekker van het lampjessnoer, Lipke staat bij de bel.)* En onze eerste reis door de tijd brengt ons bij... Actie! *(Stekker in het stopcontact: de lampjes flikkeren, de sirene loeit, Lipke laat de bel als gek tekeergaan.) ... De holbewoners!!*

(Net op dat moment gaat de deur open en verschijnt de inspecteur met de directrice. Herry - als knotsgekke professor - wijst naar hen.)

HERRY : Applaus, dames en heren!!

(Ook de leerlingen hebben zich in hun enthousiasme laten meeslepen en klappen in de handen. De directrice trekt de stekker uit het stopcontact, waardoor alles stilvalt. Ook Lipke, die nu pas - als eerste - ziet wie er werkelijk zijn binnengekomen, houdt op met de bel. Herry en de andere leerlingen keren tot de 'werkelijkheid' terug, maar het kwaad is al geschied.)

INSPECTEUR : Dit gaat te ver!

DIRECTRICE : Dit doet de deur dicht!

INSPECTEUR : Dit loopt de spuigaten uit!

DIRECTRICE : Dit kan niet meer!

INSPECTEUR : U bent ontslagen!

DIRECTRICE : Ik wil u hier nooit meer zien!

INSPECTEUR : Daar is de deur.

HERRY : Maar...

DIRECTRICE : Meneer Herry, u hebt voor genoeg herrie gezorgd! *(Ze geeft hem een beurs en een koffer.)*

INSPECTEUR : Hier hebt u een studiebeurs en een koffer. Verdwijen en kom terug als u zich fatsoenlijk kan gedragen.

HERRY : Die studiebeurs kan me gestolen worden, en de koffer... *(neemt hem aan, maar laat hem onmiddellijk onzacht op de voeten van de inspecteur en de directrice neerkomen.)* Dààr met uw koffer. Ik zàl terugkomen! Wanneer ik dat wil! *(Hij stapt boos de deur uit, waar hij bijna tegen Prunella aanbotst.)*

DIRECTRICE : *(Terwijl ze haar pijnlijke voeten de nodige verzorging geeft.)* Kinderen, op jullie plaats. Kom, op jullie plaats: de inspecteur heeft een mededeling voor jullie.

(De kinderen gaan onwillig zitten. Prunella komt schoorvoetend binnen.)

INSPECTEUR : Zoals jullie zien heeft jullie vroegere leraar zijn school verlaten. Als een deserteur. Gelukkig heeft de directrice - in haar vooruitziendheid - voor vervanging gezorgd. Mevrouw, aan u de eer.

DIRECTRICE : Vanaf dit ogenblik zullen jullie les krijgen van juffrouw Prunella. Ik reken erop dat jullie vlijtig met haar zullen samenwerken, en dat jullie zullen doen wat zij van jullie verlangt.

INSPECTEUR : Juffrouw Prunella, laten we u niet langer ophouden.

(Met pijnlijke voeten strompelen ze beiden de klas uit. Een lange stilte. De leerlingen kijken vijandig naar Prunella die zich een houding tracht te geven.)

PRUNELLA : Zo, kindjes, zoals jullie... *(Afkeurende reactie van de 'kindjes'.)* Ik bedoel... jongens en meisjes... zoals jullie gehoord hebben, zal ik gedurende de rest van het schooljaar voor jullie zorgen.

ROKKO : Boeoeoe!!

PRUNELLA : Hm. Juist, ja... Ik stel voor dat we eerst even kennismaken met elkaar. Mijn naam is, dat weten jullie zeker al...

KICKER : Fruittella.

PRUNELLA : Haha... die is goed... nee, mijn naam is...

DUMMIE : Truttebella.

PRUNELLA : Jullie hebben het niet goed gehoord, de naam is - en onthou dat nu goed - de naam is juffrouw Prunella.

MIRKA : *(met vals enthousiasme)* Juiuiuiui!!

PRUNELLA : En ik ben reuze benieuwd om te weten hoe jullie allemaal heten. *(Ze neemt een boekje om hun namen te noteren.)*

CHICO : Ze kan rijmen! Ze wil weten hoe we heten... Ze wil weten hoe we heten... *(Iedereen valt in, ze maken er een spreekkoor van.)*

ALLEN : Ze wil weten hoe we heten -

Ze wil weten hoe we heten!

PRUNELLA : Hm... stilte! Stilte!! *(het heeft geen resultaat - ten einde raad trekt ze aan de bel van de 'tijds-transporteur'.)*

ROKKO : Aaargghh! Niet doen, mevrouw! Dat is levensgevaarlijk! Dat is dodelijk!

PRUNELLA : *(Houdt verschrikt op, de leerlingen vallen stil.)*
Goed, goed - maar dan zou ik nu graag weten hoe jullie he... Hm... ik bedoel: ik zou nu graag jullie namen kennen. Wie begint er? Jij daar!

(Ze wijst naar Rokko. Deze maakt er samen met Chico en Dummie een spelletje van: 'Wie bedoelt ze nu eigenlijk?')

PRUNELLA : De jongen met de... *(Ze beschrijft de trui die Rokko draagt.)*

(Vliegensvlug trekt hij die uit en ze geven de trui aan elkaar door. Lipke gaat aan de bel trekken, de trui is net in handen van Dummie.)

ALLEN : Verloren! Verloren! Verloren!

PRUNELLA : Jij daar, met de trui in je handen, hoe heet je?

DUMMIE : Euh... ik heet... Woody Woodpecker.

(Onderdrukt gegiechel van iedereen, Prunella is zich van geen kwaad bewust en noteert.)

PRUNELLA : Woody... Woodpecker... Da's een mooie naam, Woody. *(Dummie produceert het typische Woody Woodpecker geluid.)* En hoe heet je buur?

ROKKO : Juffrouw Prunella, sta me toe me even voor te stellen - mijn naam, onthou dat goed, is niets anders dan... *(Hij geeft de klas een seintje dat ze met hem scanderen.)*

ALLEN : Robin Hood!

PRUNELLA : *(begint te schrijven - denkt dan even na)* Robin Hood... *(kijkt op)* Waar heb ik dat nog gehoord?

ROKKO : *(met valse bescheidenheid)* Oh, ik ben hier nogal bekend, ziet u.

(Afkeurende reactie van de anderen.)

PRUNELLA : Goed, we gaan verder. *(tot Kicker)* Wat is jouw naam?

KICKER : Jan René Gerard André Urbain Wilfried Albert Jozef Marcel Van Overloop.

PRUNELLA : *(doet wanhopige poging om dit allemaal te noteren.)* ... Gerard... Albert...

KICKER : André!

PRUNELLA : Ha! André... *(noteert)* En dan?

KICKER : Zeg maar Jefke.

PRUNELLA : Jefke? Gewoon Jefke?

KICKER : Of Kamiel, da's ook goed.

PRUNELLA : Kamiel?

ROKKO : Eigenlijk heet hij Michael Gorbatsjov, maar we noemen hem allemaal George Bush. *(Of andere figuren van bedenkelijk allooi.)*

PRUNELLA : *(Begint stilaan één en ander door te hebben. Tot Mirka.)* Wat is jouw naam?

MIRKA : Madonna.

(Gegiechel.)

PRUNELLA : *(IJzig, zonder te noteren.)* En jij? *(tot Chico)*

CHICO : Karel de Kale.

(Uitbundig gegiechel van iedereen.)

PRUNELLA : Nu is het genoeg! Hou daar onmiddellijk mee op! We beginnen met de les. Rekenen. Even kijken wat